

آثار ماندگار

مروری بر میراث علمی مرحوم دکتر علی اسدی

ارزنده و صمیمانهای با این نشریه داشت، بی‌پیرایه و متواضعانه در گفتگوها و مباحث لازم شرکت می‌کرد و در سافت‌ها و رهیافتهای پرنکتهاش را از این طریق نیز در اختیار مشتاقان قرار می‌داد. یادش گرامی باد.

در مجالی اندک، فهرستی از کتابها و مقالات مرحوم دکتر علی اسدی فراهم آورده‌ایم، شاید قدری از دین دانشجویان و علاقمندان علوم اجتماعی را ادا کرده باشیم. قدر مسلم این است که این فهرست کاستیهایی دارد که در فرصت کوتاه تهیه آن، تا حدی اجتناب‌ناپذیر بوده است. تکمیل این فهرست، به مدد اطلاعات همسر آن مرحوم خانم دکتر شهیندخت خوارزمی، می‌توانست میسر شود که امکاناتش فراهم نشد. امیدواریم ایشان و سایر علاقمندان آن زنده‌یاد، از یادآوریهای خود در پیرایش کاستیها و نادرستیهای این فهرست دریغ نوزند.

در هر بخش از این فهرست، آثار را براساس تاریخ انتشارشان مرتب کرده‌ایم. برخی آثار را که مشخصات کتاب‌شناختی کاملی از آنها در دست نبوده، تحت عنوان سایر آثار آورده‌ایم.

ح. ق

الف: کتابها
● تألیف

۱. نقش رسانه‌ها در پشتیبانی توسعه فرهنگی (با همکاری هرمز مهرداد)، تهران، پژوهشکده علوم ارتباطی و توسعه ایران، ۱۳۵۵، ۱۶۶ ص.

دکتر علی اسدی نیک به سال ۱۳۱۴ به دنیا آمد و ۵۶ سال بعد، در پاییز ۱۳۷۰ به سرای باقی شتافت. عمرش گرچه کوتاه، اما پر بار بود. او در زمینه جامعه‌شناسی و سبیل ارتباط جمعی تحقیقات متعدد انجام داده بود. تز دکترایش را به سال ۱۹۶۸ درباره «سینما در ایران» گذرانده بود^(۱) و درباره سینما و تلویزیون بسیار نوشته بود. در دهه اخیر، گذشته از مقالات متعدد، کتابهایی نوشت و ترجمه کرد که هریک تناسبی با روزگار ما و مسایل آن داشت.

او زمانی از میان ما رفت که نشان می‌داد سالیانی است از قالب یک استاد صرف جامعه‌شناسی کلاسیک به درآمده، مرزهای صوری رشته‌های علوم اجتماعی را درنوردیده و توانسته تلفیقی دلپذیر از دانسته‌های خود عرضه کند. همین باعث شده بود به مسایل جامعه از منظری بلند بنگرد و در پرتو چنین بینشی، اوضاع فرهنگ و جامعه را به نحوی گیرا و مقنع تحلیل کند. وقار و تواضع علمی او، شاید بیش از هر چیز حکایتگر همین طبع نقاد و ذهن وقاد بود.

او در این اواخر، مانند بسیاری از آگاهان این مرز و بوم، درباره موضوعاتی می‌اندیشید و می‌نوشت و سخن می‌گفت که به گونهای با مسئله ظاهراً همگانی امروز ما، یعنی «توسعه»، سروکار داشت: فرهنگ و تکنولوژی، ارتباطات، علم و ایدئولوژی و... افسوس که در آغاز دوره اخیر حیات فکریش، از میان دوستدارانش رفت.

مرحوم دکتر اسدی از ابتدای انتشار «رسانه» همکاریهای

2. Survey of social Attitudes in Iran (With Marcello L.Vide)

Tehran, Iran Communication and Development Institute (ICDI), 1977.

3. Social Attitudes and Modernization in Yazd, part 1 (With Farhad Hakimzaadeh), Tehran, ICDI, 1977.

۴ - مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی رسانه‌های همگانی، تهران پژوهشکده علوم ارتباطی و توسعه ایران، ۱۳۵۸، ۹۱ ص.

● ترجمه

۵. زوال تمدن سوداگری، نوشته رابرت هایل برونر، تهران، آگاه، ۱۳۶۳، ۱۳۰ ص

۶. قدرت تلویزیون، نوشته ژان کازینو، تهران، امیرکبیر، ۱۳۶۴، ۱۹۲ ص.

۷. ژاپن کشور شماره یک، نوشته ازراف ووگل، (ترجمه با همکاری شهین خوارزمی، تهران، نشر فرهنگ: انجمن مدیران صنایع جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۶۶، ۱۸۸ ص.

۸. جهان در آستانه قرن بیست و یکم، نوشته آرتور لیبوچی و دیگران، تهران، سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی، ۱۳۶۷، ۲۷۸ ص.

۹. ایدئولوژی چیست، نقدی بر ایدئولوژی‌های غربی، نوشته ژان بشلر، تهران، شرکت سهامی انتشار، ۱۳۷۰، ۳۶۴ ص.

ب: مقالات و گزارشها

● تألیف

۱۰. فراغت و تعاریف و دیدها، سمینار ملی رفاه اجتماعی، ۱۸-۲۲ اسفند ۱۳۵۲، (کمیته گذران اوقات فراغت)، تهران، سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۵۲، ص ۱-۶.

۱۱. درآمدی بر جامعه‌شناسی سینما در ایران، فرهنگ و زندگی، ش ۱۳ و ۱۴ (زمستان ۱۳۵۲ و بهار ۱۳۵۳)، ص ۶-۱۵.

۱۲. وسایل ارتباط جمعی و جامعه، تماشا، سال ۴، ش ۱۷۴ (۱۳۵۲/۵/۲۶)، ص ۲۴-۲۵ و ۷۷؛ ش ۱۷۵ (۱۳۵۲/۶/۲) و ۲۱ و ۲۷؛ ش ۱۷۶ (۱۳۵۳/۶/۹)، ص ۱۹ و ۵۷؛ ش ۱۷۷ (۱۳۵۳/۶/۱۶)، ص ۵۸-۵۹ و ۷۳؛ ش ۱۷۸ (۱۳۵۳/۶/۲۳)، ص ۲۷؛ ش ۱۸۲ (۱۳۵۳/۷/۲۰)، ص ۲۹ و ۷۲-۷۳؛ ش ۱۸۴ (۱۳۵۳/۸/۴)، ص ۲۳ و ۷۸.

۱۳. گذران اوقات فراغت در رضاییه، فرهنگ و زندگی، ش ۱۲ (پاییز ۱۳۵۳)، ص ۴۲-۴۵.

۱۴. تحقیقی درباره موقعیت زن و مرد در اجتماع، مسایل ایران، سال ۴، ش ۴ (آذر ۱۳۵۴)، ص ۵۰-۵۸.

۱۵. تلویزیون و خانواده در ایران، فرهنگ و زندگی، ش ۱۶ (پاییز ۱۳۵۴)، ص ۵۸-۶۳.

۱۶. علوم اجتماعی در آستانه یأس (گزارش کوتاهی از بیست و هفتمین کنگره جهانی علوم اجتماعی) نامه پژوهشکده، ش ۲ (زمستان ۱۳۵۶)، ص ۴۸.

۱۷. افکار عمومی چیست؟ نامه پژوهشکده، سال ۴، ش ۱ و ۲ (بهار و تابستان ۱۳۵۹)، ص ۵-۱۲.

۱۸. انقلاب ارتباطات، گسترش حواس، شتاب تاریخ، (با همکاری شهین خوارزمی و فریبرز رییس دانا)، آدینه، ش ۱۲ (خرداد ۱۳۶۶)، ص ۸-۱۵.

۱۹. برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری تکنولوژی، کیمیا، سال ۲، ش ۱۰ و ۱۱ (آبان و آذر ۱۳۶۸)، ص ۱۳-۱۷.

۲۰. فرهنگ و تکنولوژی، دانشمند، سال ۲۷، ش ۳۹ (دی ۱۳۶۸)، ص ۴۳-۴۶.

۲۱. جامعه‌شناسی توسعه، مدیریت دولتی (دوره جدید)، ش ۸ (بهار ۱۳۶۹)، ص ۵۱-۶۸.

۲۲. مروری بر موانع توسعه کشورهای در حال توسعه: توسعه بر جاده تکنولوژی می‌تازد، تدبیر، سال ۱، ش ۳ (مرداد ۱۳۶۹)، ص ۶-۹ و ۵۰.

۲۳. تکنولوژی و توسعه اقتصادی، اطلاعات سیاسی-اقتصادی، سال ۵ ش ۲ (شماره پیاپی ۳۹) (آذر ۱۳۶۹)، ص ۱۱-۱۲.

۲۴. اطلاعات و نظامهای اطلاعاتی در مدیریت، مدیریت دولتی (دوره جدید)، ش ۱۰ (پاییز ۱۳۶۹)، ص ۱۱-۱۲.

جدید)، ش ۱۰ (پاییز ۱۳۶۹)، ص ۱-۱۸.

۲۵. استراتژی توسعه تکنولوژی، چرا و چگونه؟ تدبیر، سال ۱، ش ۱۰ (اسفند ۱۳۶۹)، ص ۶-۱۰.

۲۶. رسانه‌ها و توسعه فرهنگی، رسانه، سال ۲، ش ۱ (بهار ۱۳۷۰)، ص ۴-۷.

ترجمه

۲۷. افسانه جامعه صنعتی، نوشته رالف دارندورف.

نامه علوم اجتماعی، سال ۱، ش ۲ (زمستان ۱۳۴۷)، ص ۶۹-۸۸

۲۸. نقش آموزشی رادیو، تلویزیون، فیلم، مطبوعات، مکتب مام، ش ۸ (مرداد و شهریور ۱۳۴۸)، ص ۲۰-۲۱ و ۳۸-۴۲.

۲۹. تحول اجتماعی از راه وسایل ارتباط جمعی، نوشته ژان کازینو، فرهنگ و زندگی، ش ۸ (خرداد- ۱۳۵۱)، ص ۷-۱۹.

۳۰. مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی اوقات فراغت، نوشته ژوفر دومازدیه، فرهنگ و زندگی، ش ۱۲ (پاییز ۱۳۵۳)، ص ۲۴-۳۵.

ج: سخنرانیها، مصاحبه، میزگرد

۳۱. رابطه تلویزیون و سینما در ایران (سخنرانی در همایش شیراز)، در کتاب پیرامون ساخت و نقش رسانه‌ها، ویرایش جمشید اکرمی، تهران، انتشارات پژوهشکده علوم ارتباطی و توسعه ایران با همکاری انتشارات سروش، ۱۳۵۶، ص ۱۴۵-۱۴۷.

۳۲. جهات سه گانه توسعه فرهنگی (سخنرانی در همایش شیراز)، همان منبع، ص ۱۹۹-۲۰۱.

۳۳. پژوهش آماری در زمینه رسانه‌ها (سخنرانی در همایش شیراز)، همان منبع ص ۲۵۵-۲۵۸.

۳۴. علم، تکنولوژی و تحقیقات، موتور محرکه توسعه (مصاحبه)، سروش، سال ۱۰، ش ۱۰ (مهر ۱۳۶۷)، ص ۵-۷.

۳۵. روزنامه و روزنامه‌نگاری در ایران: دیروز، امروز، فردا. (میزگرد)، رسانه، سال ۱، ش ۱- (بهار ۱۳۶۹)، ص ۴-۱۷.

۳۶. ارتباطات و اطلاعات (میزگرد)، رسانه، سال ۱، ش ۲ (تابستان ۱۳۶۹)، ص ۱۴-۲۱.

۳۷. انقلاب ارتباطات و آینده فرهنگی جهان (میزگرد)، نامه فرهنگ، سال ۱، ش ۱ (پاییز ۱۳۶۹)، ص ۷-۱۷.

۳۸. تبادل نابرابر در فرهنگ کنونی جهان (میزگرد)، نامه فرهنگ، سال ۱، ش ۲ (زمستان ۱۳۶۹)، ص ۵-۱۶.

۳۹. فرهنگ، توسعه و ارتباطات (سخنرانی در واحد تحقیقات اجتماعی و ارزشیابی برنامه‌های صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران)، جامعه سالم، سال ۱، ش ۱ (تیر- ۱۳۷۰)، ص ۱۱-۱۳.

۴۰. ایدئولوژی و آغاز فرهنگ علمی (مصاحبه)، جامعه سالم، سال ۱، ش ۲ (مهر ۱۳۷۰)، ص ۲۹-۳۳.

د: سایر آثار

۴۱. وسایل ارتباط جمعی در رضاییه، ۱۳۴۷.

۴۲. وسایل ارتباط جمعی در بندرعباس، ۱۳۴۷.

۴۳. تلویزیون در ایران، ۱۳۵۰.

۴۴. مضامین فیلمهای فارسی، تهران، دبیرخانه شورای عالی فرهنگ و هنر (جزوه تایپ شده)، ۱۳۵۰.

۴۵. بررسی محتوای فیلمهای تلویزیونی، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۵۳، ص ۲۷.

۴۶. جامعه گشوده: نقش رسانه‌ها در توسعه ملی (همکاری با مجید تهرانیان و دیگران)، تهران، انتشارات پژوهشکده علوم ارتباطی و توسعه ایران با همکاری انتشارات سروش.

ه: کتابهای زیر چاپ

۴۷. افکار عمومی و ارتباطات

۴۸. تکنولوژی و توسعه

۴۹. بحرانهای جهان کنونی

۵۰. سرمشق گمشده (مجموعه روش، مقدمه)

۵۱. طبیعت طبیعت (مجموعه روش- ۱)

۵۲. زندگی زندگی (مجموعه روش- ۲)

۵۳. شناخت شناخت (مجموعه روش- ۳)

یادداشت

1. ALI Assadi: le cinema en Iran, The se de doctorat, univer site de paris, 1968.